

Марина А. Рубіш
ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В УПРАВЛІННІ
ІНВЕСТИЦІЙНИМИ ПРОЕКТАМИ
ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА*

У статті розглянуто проблему формування інформаційної бази для залучення інвестора й управління інвестиційними проектами транскордонного співробітництва. Досліджено деякі програмні забезпечення, які можуть бути використані для покращення роботи як під час інвестиційного проектування, так і в процесі його реалізації, а також при визначенні майбутньої ефективності проекту з боку потенційного інвестора.

Ключові слова: інформація, інвестиції, інвестиційний проект, транскордонне співробітництво.

Літ. 10.

Марина А. Рубиш
ИНФОРМАЦИОННЫЕ ТЕХНОЛОГИИ В УПРАВЛЕНИИ
ИНВЕСТИЦИОННЫМИ ПРОЕКТАМИ
ТРАНСГРАНИЧНОГО СОТРУДНИЧЕСТВА

В статье рассмотрена проблема формирования информационной базы для привлечения инвестора, а также управления инвестиционными проектами трансграничного сотрудничества. Исследованы некоторые программные обеспечения, которые могут быть использованы для улучшения работы как во время инвестиционного проектирования, так и в процессе его реализации, а также при определении будущей эффективности проекта со стороны потенциального инвестора.

Ключевые слова: информация, инвестиции, инвестиционный проект, трансграничное сотрудничество.

Maryna A. Rubish¹
INFORMATION TECHNOLOGY IN MANAGEMENT
OF INVESTMENT PROJECTS
IN CROSS-BORDER COOPERATION

The issues of the formation of the information base to attract investors, and management of investment projects within the cross-border cooperation are discussed. Software packages that can be used to improve the performance, both in the investment planning process, and in the course of its implementation, as well as in determining future effectiveness of a project by a potential investor are analysed.

Keywords: information, investments, investment project, cross-border cooperation.

Постановка проблеми. На сьогодні, в епоху інформатизації використання інформаційних систем і технологій є невід'ємним елементом прийняття ефективних і раціональних управлінських рішень в межах транскордонного співробітництва регіону, зокрема в напрямку інвестиційної діяльності підприємств по обидва боки кордону. Основною проблемою є недостатня поінформованість потенційних партнерів і зацікавлених сторін. У багатьох випадках інформаційна база на підприємствах, в галузях і регіонах доступна або вузькому колу споживачів, або просто відсутня. Підприємства використовують різноманітне програмне забезпечення, яке необхідне для прийняття власних

* статтю підготовлено на основі доповіді на XII-му міжнародному науковому семінарі «Сучасні проблеми інформатики в управлінні, економіці, освіті та екології» (1–5 липня 2013 р., оз. Світязь – Київ).

¹ Mukachevo State University, Ukraine.

управлінських рішень і доступне тільки в межах своєї фірми. Важливим завданням на сьогодні є використання всіх можливостей новітніх інформаційних технологій, а також застосування в практичній діяльності спеціалізованих програм у сфері інвестиційного проектування та створення регіональних центрів бази даних інвестиційних можливостей і потреб транскордонного регіону для вирішення спільних проблем.

Аналіз досліджень і публікацій. Питання ефективності застосування програмних продуктів інвестиційного проектування та інформаційного забезпечення інвестиційної діяльності розглядалися такими вченими, як С.А. Гайворонська [3], С.В. Онікієнко [7], А.А. Пересада [7], О.О. Смирнова [7], І.В. Шилова [3], А.В. Щербак [10] та іншими.

Невирішена частина проблеми. У працях багатьох вчених значна увага приділяється визначенню поняття «інформаційні технології», видам програмного забезпечення та використанню передових інформаційних технологій на підприємстві для прийняття ефективних рішень інвестиційної діяльності. Для прикордонних регіонів актуальним є питання створення інтегрованих баз даних, що сприятиме ефективнішому обміну інформацією, а також підвищення ефективності транскордонного співробітництва на всіх стадіях реалізації інвестиційних проєктів.

Метою дослідження є визначення основних напрямків використання інформаційного забезпечення, що дасть змогу ефективно аналізувати різні аспекти організації й реалізації інвестиційних проєктів транскордонного співробітництва.

Основні результати дослідження. Транскордонне співробітництво є пріоритетним напрямком розвитку міжрегіонального співробітництва, що включає в себе розвиток інвестиційної діяльності, яка на сьогодні виконує провідну роль.

Метою транскордонного співробітництва є комплексний розвиток прикордонних територій, в результаті здійснення якого необхідно вирішити низку завдань, що сприятиме ефективному використанню природно-ресурсного, демографічного, виробничого, інформаційного і науково-технічного потенціалу кожного окремо взятого регіону.

Транскордонне співробітництво передбачає розробку і реалізацію спільних інвестиційних проєктів між адміністраціями, громадськими об'єднаннями і комерційними структурами прикордонних регіонів, які мають спільний кордон.

Відповідно до Закону України «Про транскордонне співробітництво» [1], проєкти та програми як комплекси (системи) заходів суб'єктів і учасників транскордонного співробітництва можуть бути національними або спільними й отримувати державну підтримку в різних формах, зокрема за державними програмами розвитку транскордонного співробітництва.

Європейський і національний досвід свідчить, що проєкти транскордонного співробітництва можуть мати наступний характер:

- пошукові та науково-дослідні роботи з визначення наявних транскордонних проблем; необхідного кола суб'єктів, учасників і конкретних цільових груп для здійснення відповідних локальних, національних і спільних дій, їх співфінансування; нормативно-правового та інформаційно-методичного забезпечення і ресурсів, необхідних для розв'язання цих проблем з урахуванням інтересів інших країн;

- вихідні навчальні та інфраструктурні проекти, головними завданнями яких є залучення національного і європейського досвіду та визначення кращих доступних технологій; підготовка необхідних техніко-економічних обґрунтувань і стратегічної екологічної та ресурсної оцінки; створення вихідної інфраструктури для подальшої реалізації інноваційно-інвестиційних проектів та/або спільного розв'язання транскордонних соціальних проблем із залученням фахової і суспільної громадськості для отримання широкої підтримки різними верствами населення;

- пілотно-демонстраційні проекти, що дозволяють безпосередньо опрацювати нові спільні рішення і механізми взаємодії (включаючи співфінансування) суб'єктів, учасників і відповідних цільових груп щодо інтеграції та сталого регіонального розвитку для подальшого поширення цих напрацювань за головними пріоритетами і «тематичним виміром» європейського інструменту сусідства та партнерства (ENPI);

- інноваційно-інвестиційні проекти з трансрегіонального сталого соціально-економічного і просторового розвитку та безпеки із співфінансуванням таких проектів місцевими, регіональними і національними бюджетними джерелами, коштами структурних фондів ЄС і пільгових кредитів відповідних європейських і міжнародних структур та приватного капіталу [2].

Г.І. Шебра у праці «Транскордонне співробітництво – інноваційний інструмент регіональної політики» довів, що на шляху до здійснення Україною ефективного транскордонного співробітництва стоять такі перешкоди:

- суперечливість і повільність соціально-економічних та політико-адміністративних перетворень;

- нестабільна ситуація у країні;

- високий рівень корупції;

- непослідовність позицій стосовно зовнішньої політики української влади;

- низький рівень повноважень територіальних громад у транскордонних взаємовідносинах;

- недостатнє нормативно-правове забезпечення у сфері транскордонного співробітництва;

- низький рівень економічного розвитку України;

- недостатнє інформаційне забезпечення;

- залежність України від інших держав;

- обмеженість фінансових ресурсів на розвиток транскордонного співробітництва;

- культурна відмінність;

- відмінності адміністративно-територіального устрою суміжних держав;

- неконсолідованість українських політичних еліт у стратегічних питаннях;

- відсутність підготовлених фахівців у територіальних органах влади [9].

Більшість прикордонних територій намагаються створювати прямі економічні, торговельні, культурні зв'язки із сусідніми державами та їх адміністративно-територіальними одиницями. Інвестиційні проекти на сьогодні є одним з пріоритетних напрямків транскордонного співробітництва що реалізуються з метою вирішення питань розвитку і зміцнення соціально-економіч-

них зв'язків на прикордонних територіях. При цьому значна увага приділяється науковому співробітництву, освіті, також реалізуються програми і проекти соціокультурної взаємодії з використанням інформаційних технологій.

Створення відкритого інформаційно-економічного простору для інвестиційної діяльності передбачає використання інформаційних технологій і систем, за допомогою яких можна отримати актуальну інформацію, яка б містила дані про суб'єкти й об'єкти інвестиційної діяльності в межах транскордонного співробітництва, а також результати реалізованих інвестиційних проектів і стан ринкової економіки та процесів, що мають значний вплив на інвестиційну діяльність.

Дослідження в галузі створення інформаційних технологій управління інвестиційними процесами спрямовані на комплексний розгляд ефективності і надійності реалізації інвестиційних проектів, а також інноваційно-інвестиційної діяльності його учасників. Інформаційні технології повинні забезпечувати підвищення ефективності на всіх стадіях інвестиційного процесу – від передпроектних розробок до завершення проекту з урахуванням інтересів усіх учасників інвестиційних проектів й оптимізацію роботи кожного з них [6].

Одним з найпоширеніших засобів інформатизації у сфері інвестиційного проектування транскордонного співробітництва є комп'ютери та їх мережі, мережі зв'язку, засоби масової інформації та друковані видання, тоді як програмні засоби інформатизації на сьогодні в основному представлені програмами обробки й передачі даних.

Інформація визначається як сукупність оброблених і відсортованих даних, які будуть корисними для прийняття рішень лише у тому випадку, якщо вона буде подана вчасно за призначенням і в зручній для споживача формі. Ці питання можна практично вирішити за допомогою сучасних інформаційних технологій у межах системи управління проектом [8].

Необхідним є посилення інформаційної підтримки транскордонних програм для підвищення ефективності транскордонних інвестиційних проектів на офіційних веб-сторінках обласних, районних, міських державних адміністрацій. Розміщення інформації про умови участі та перелік програм технічної допомоги ЄС, регіональний розвиток і напрямки транскордонного співробітництва також сприятиме інтенсифікації інвестиційних процесів. Важливою є й інформаційна підтримка транскордонних проектів через мережу дипломатичних і консульських установ України в країнах-сусідах, а також проектів в рамках ENPI з метою пошуку нових партнерів.

Інноваційно-інвестиційні проекти з транскордонного співробітництва соціально-економічного і просторового розвитку можуть спільно фінансуватися за рахунок місцевих, регіональних і національних бюджетів, коштами структурних фондів ЄС і пільгових кредитів відповідних європейських і міжнародних структур, а також за рахунок приватного капіталу.

Застосування суб'єктами й учасниками транскордонного співробітництва і центральними органами виконавчої влади сучасних інформаційних технологій сприятиме виявленню, ініціюванню, укладенню, презентації та підтримці виконання транскордонних проектів і програм. Доцільним є системне інформаційне забезпечення діяльності суб'єктів і учасників транскордонного співробітництва та відповідних центральних органів виконавчої влади для покращення

щення конкурентоспроможності транскордонних проєктів, їх широкої підтримки громадськістю й ефективного використання обмежених ресурсів, необхідних для реалізації транскордонного співробітництва [4].

Висновки. З метою активізації проєктної діяльності в межах транскордонного співробітництва певного регіону першочерговим завданням є створення спільного інформаційного простору у зонах дії спільних операційних програм за допомогою ЗМІ та Інтернет-ресурсів. Тобто створення спеціалізованих Інтернет-ресурсів для підтримки та інформування про транскордонне співробітництво кожного регіону, в тому числі створення спеціалізованих баз даних як окремих проєктів, так і узагальненої бази даних. Інформування органів місцевого самоврядування, виконавчих, неурядових структур всіх рівнів має здійснюватися на належному рівні.

Представники фахової та суспільної громадськості повинні мати доступ до інформації про актуальні проєкти і програми у сфері транскордонного співробітництва регіону. Важливим аспектом також є інформація про системи пошуку партнерів для проєктів транскордонного співробітництва, національні і міжнародні інституції та неурядові організації, які діють у сфері транскордонного співробітництва, інформаційне забезпечення для підготовки документації, проведення відбору й оцінювання проєктних пропозицій. На сьогодні ця інформація може бути доступною тільки для окремих суб'єктів, які мають доступ до даних про фінансування спільних проєктів в рамках окремих транскордонних програм.

Обмін інформацією про спільну культурну та природну спадщину, підтримка транскордонних проєктів співробітництва у сфері молоді та спорту, залучення фахової та суспільної громадськості до обговорень та участі у проєктах сприятиме розвитку транскордонного співробітництва.

1. Про транскордонне співробітництво: Закон України від 24.06.2004 №1861-IV // zakon.rada.gov.ua.
2. Про затвердження Методичних рекомендації щодо використання інформаційних технологій для підтримки проєктів транскордонного співробітництва: Наказ Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 27.01.2009 №46 // www.eer.org.ua.
3. *Гайворонская С.А., Шилова И.В.* Применение программных продуктов инвестиционного проектирования и маркетинга в высшей школе // Актуальні проблеми економіки.— 2010.— №3.— С. 281–288.
4. Ділова зустріч у Чехії // Закарпатське агентство з інвестицій, інновацій та розвитку // www.zia.uz.ua.
5. Информационные системы для инвестиционного проектирования и моделирования бизнес-процесов // www.ms.znate.ru.
6. *Іванов С.В.* Удосконалення управління інвестиційними процесами // Держава та регіони.— 2009.— №7.— С. 86–90.
7. Інвестування: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. / А.А. Пересада, О.О. Смірнова, С.В. Онікієнко, О.О. Ляхова. — К.: КНЕУ, 2001. — 251 с.
8. *Мазур І.І., Шаніро В.Д., Ольдерогге Н.Г.* Управління проєктами: Навч. посібник / За ред. І.І. Мазура. — 3-е вид. — М.: Омега-Л, 2006. — 664 с.
9. *Шерба Г.І.* Транскордонне співробітництво — інноваційний інструмент регіональної політики України // Вісник Одеського Національного Університету.— Серія: Соціологія і політичні науки.— 2011.— Т. 16.— Вип. 10.— С. 894–903.
10. *Шербак А.В.* Інформаційне забезпечення інвестиційної діяльності на підприємстві // Актуальні проблеми економіки.— 2006.— №3.— С. 103–107.

Стаття надійшла до редакції 1.08.2013.